

BỐI CẢNH VÀ XU HƯỚNG TUYỂN SINH CỦA CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỞ TẠI VIỆT NAM, GIAI ĐOẠN 2020 – 2024

Nguyễn Thị Hằng, Phạm Phú Thái

Trường Đại học Mở Hà Nội

Lê Thị Kiều My

Trường Kinh tế và Kinh doanh - Đại học Duy Tân

Tóm tắt: Bài viết phân tích bối cảnh phát triển và các xu hướng tuyển sinh nổi bật của các trường đại học mở tại Việt Nam (tiêu biểu: Trường Đại học Mở Hà Nội – Hanoi Open University/HOU; Trường Đại học Mở thành phố Hồ Chí Minh – Open University Ho Chi Minh/OUHCM) giai đoạn 2020–2024. Dữ liệu cho thấy: (i) tổng tuyển mới bậc đại học phục hồi sau dịch và tăng mạnh năm học 2023–2024; (ii) tuyển sinh đào tạo từ xa tăng nhanh cả về quy mô lẫn tỷ trọng; (iii) phương thức xét tuyển đa dạng hóa (thi trung học phổ thông, học bạ, đánh giá năng lực/đánh giá tư duy, xét riêng); (iv) nhu cầu học tập linh hoạt, suốt đời cùng hạ tầng số thúc đẩy mô hình giáo dục mở.

Từ khóa: Đại học mở; đào tạo từ xa; đào tạo trực tuyến; tuyển sinh.

Nhận bài ngày 15.11.2025; gửi phản biện, chỉnh sửa, duyệt đăng ngày 29.12.2025

Liên hệ tác giả: Nguyễn Thị Hằng; email: hang9501@hou.edu.vn

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong thời đại công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước đang tiếp diễn, hội nhập, toàn cầu hoá đang diễn ra mạnh mẽ trên khắp thế giới, nhằm để khẳng định vị thế và nâng cao uy tín quốc tế của đất nước góp phần vào hợp tác phát triển và thúc đẩy tiên bộ toàn cầu, vấn đề nâng cao dân trí, đào tạo và phát triển nguồn nhân lực có chất lượng cao có tầm quan trọng sống còn. Do đó cần mở rộng cơ hội học tập, tạo điều kiện rộng rãi cho mọi người dân, đặc biệt là giới trẻ và những người trong độ tuổi lao động được tiếp cận các cơ hội giáo dục – đào tạo tùy theo nhu cầu và khả năng của mỗi người. Trong xu thế hiện nay, trường đại học mở mở ra cơ hội học tập cho người học, đáp ứng nhu cầu học tập đa dạng với nhiều loại hình, chú trọng giáo dục từ xa, đa ngành, đa trình độ, phục vụ sự nghiệp xây dựng đất nước và hội nhập quốc tế.

Trong bài báo này, tác giả tập trung phân tích phân tích bối cảnh phát triển và các xu hướng tuyển sinh nổi bật của các trường đại học mở tại Việt Nam (tiêu biểu: Trường Đại học Mở Hà Nội – HOU; Trường Đại học Mở TP.HCM – OUHCM) giai đoạn 2020–2024. Dữ liệu cho thấy: (i) tổng tuyển mới bậc đại học phục hồi sau dịch và tăng mạnh năm học 2023–2024; (ii) tuyển sinh đào tạo từ xa tăng nhanh cả về quy mô lẫn tỷ trọng; (iii) phương thức xét tuyển đa dạng hóa (thi THPT, học bạ, đánh giá năng lực/đánh giá tư duy, xét riêng); (iv) nhu cầu học tập linh hoạt, suốt đời cùng hạ tầng số thúc đẩy mô hình giáo dục mở.

2. NỘI DUNG

2.1. Bối cảnh chung và vai trò của giáo dục mở

Phát triển giáo dục và đào tạo là quốc sách hàng đầu, đóng vai trò động lực then chốt để phát triển đất nước. Đầu tư cho giáo dục và đào tạo là đầu tư cho phát triển. Đẩy mạnh xây dựng xã hội học tập tạo điều kiện cho mọi người dân được học tập và học tập thường xuyên, học suốt đời. Ngày 30/12/2021, Thủ tướng chính phủ phê duyệt chiến lược phát triển giáo dục nghề nghiệp giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2045, theo đó một trong các quan điểm phát triển giáo dục nghề nghiệp là “Phát triển giáo dục nghề nghiệp theo hướng mở, linh hoạt, hiện đại, hiệu quả, hội nhập, chú trọng cả quy mô, cơ cấu, chất lượng đào tạo; quan tâm đầu tư, đẩy mạnh hợp tác quốc tế để phát triển một số cơ sở giáo dục nghề nghiệp, ngành, nghề đào tạo đạt trình độ tương đương với khu vực

và thế giới”, với mục tiêu tổng quát là “Phát triển nhanh giáo dục nghề nghiệp nhằm đáp ứng nhu cầu đa dạng của thị trường lao động, của người dân và yêu cầu ngày càng cao về số lượng, cơ cấu, chất lượng nhân lực có kỹ năng nghề cho phát triển đất nước trong từng giai đoạn.”, một trong các nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu để đạt được mục tiêu là “Sắp xếp, tổ chức mạng lưới cơ sở giáo dục nghề nghiệp theo hướng mở, linh hoạt, hiện đại, dễ tiếp cận, đa dạng về loại hình, hình thức tổ chức, phân bổ hợp lý về cơ cấu ngành nghề, cơ cấu trình độ, cơ cấu vùng miền, đủ năng lực đáp ứng nhu cầu nhân lực qua đào tạo nghề nghiệp nhất là nhân lực chất lượng cao. Khuyến khích phát triển cơ sở giáo dục nghề nghiệp tư thục, có vốn đầu tư nước ngoài, cơ sở giáo dục nghề nghiệp trong doanh nghiệp” [1]. Ngày 31 tháng 12 năm 2024, thủ tướng chính phủ phê duyệt chiến lược phát triển giáo dục đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045, theo đó mục tiêu tổng quát là: “Phát triển giáo dục Việt Nam hiện đại, kế thừa và phát huy truyền thống tốt đẹp của dân tộc, tiếp thu văn minh nhân loại, phát triển toàn diện con người Việt Nam, đáp ứng những yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội trong kỷ nguyên mới, chủ động tham gia và thích ứng với cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và các tiến bộ mới nhất của khoa học và công nghệ; chú trọng giáo dục đạo đức, nhân cách, phát huy tối đa tiềm năng, khả năng sáng tạo của mỗi cá nhân, tạo nên tảng cho việc thực hiện mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, đất nước phồn vinh và hạnh phúc. Phát triển hệ thống giáo dục mở, đảm bảo công bằng và bình đẳng trong tiếp cận giáo dục, phục vụ học tập suốt đời, theo hướng chuẩn hóa, hiện đại hóa, dân chủ hóa, xã hội hóa, hội nhập quốc tế. Đến năm 2030, giáo dục Việt Nam đạt trình độ tiên tiến của khu vực châu Á và đến năm 2045 đạt trình độ tiên tiến của thế giới.”[2]Giáo dục mở tạo điều kiện rộng rãi cho mọi người dân, đặc biệt là giới trẻ và những người trong độ tuổi lao động được tiếp cận các cơ hội giáo dục – đào tạo tùy theo nhu cầu và khả năng của mỗi người.

Giáo dục mở là một thuật ngữ dùng để chỉ những tập quán của các cơ sở giáo dục hay những sáng kiến giáo dục nhằm tạo điều kiện cho nhiều người tiếp cận các chương trình giáo dục và đào tạo mà trước đây chỉ thực hiện được thông qua hệ thống giáo dục chính quy [3]. Đề cập đến Giáo dục mở, trước tiên người ta nghĩ đến trường đại học mở, ngay sau đó là tính đến hệ thống Giáo dục thường xuyên mở. Đề cập đến Giáo dục mở cũng là đề cập đến giáo dục từ xa, có nghĩa là mở rộng không gian và thời gian giáo dục.

Ở Việt Nam, Trường Đại học Mở Hà Nội (Hanoi Open University – HOU) được thành lập năm 1993 với tên gọi ban đầu là Viện Đại học Mở Hà Nội. Trường Đại học Mở Hà Nội là cơ sở đào tạo đại học và nghiên cứu các loại hình đào tạo mở, đào tạo từ xa, đào tạo tại chỗ nhằm đáp ứng nhu cầu đa dạng của xã hội, góp phần tăng tiềm lực cán bộ khoa học – kỹ thuật cho đất nước. Trường Đại học Mở Hà Nội đào tạo đại học chính quy với 21 ngành, trình độ thạc sĩ với 07 chuyên ngành, và trình độ Tiến sĩ với chuyên ngành Ngôn ngữ Anh. Từ khi thành lập đến nay, Trường Đại học Mở Hà Nội đã đào tạo và cung cấp cho xã hội hơn 200.000 cử nhân, kỹ sư, kiến trúc sư, thạc sĩ và tiến sĩ,...[4]. Trường Đại học Mở TP. Hồ Chí Minh được thành lập năm 1990 với tên gọi ban đầu là Viện Đào tạo mở rộng trực thuộc Trường Cán bộ quản lý đại học – Trung học chuyên nghiệp và Dạy nghề. Trường Đại học Mở TP. Hồ Chí Minh là cơ sở đào tạo từ xa, đào tạo tại chỗ, đào tạo tại các điểm vệ tinh,... nhằm đáp ứng nhu cầu học tập đa dạng của xã hội, góp phần tăng cường đội ngũ khoa học – kỹ thuật cho đất nước. Trường có 7 chuyên ngành cấp bằng tiến sĩ, 12 chuyên ngành cấp bằng thạc sĩ, 33 chuyên ngành đào tạo trình độ đại học [5].

Giáo dục mở hướng tới mở rộng cơ hội tiếp cận đại học cho nhiều nhóm người học, đặc biệt người đi làm cần nâng cao trình độ và kỹ năng. Về toàn hệ thống, tuyển mới bậc đại học tăng từ 519.601 (2020–2021) [6] lên 568.856 (2021–2022) [7] rồi 550.518 (2022–2023) [8] và 607.966 (2023–2024) [9]. Sinh viên tuyển mới đại học năm 2024 so 2020 tăng 17 % (Bộ Giáo dục và Đào tạo, các ấn phẩm năm học).

Trong đó, sinh viên tuyển mới đại học hình thức đào tạo từ xa tăng từ 23.933 (2020-2021) [6] đến 25.652 (2021-2022) [7], rồi 33.625(2022-2023) [8] và 47.915 (2023-2024) [9]. Sinh viên tuyển mới đại học hình thức đào tạo từ xa năm 2024 so với năm 2020 tăng 100,20% (Bộ Giáo dục và Đào tạo, các ấn phẩm năm học). Chương trình đào tạo từ xa thu hút sự quan tâm ngày càng lớn của người học. Nhu cầu học tập suốt đời và nâng cao kiến thức, kỹ năng phục vụ công việc, cuộc sống

ngày càng tăng, là xu hướng phát triển mạnh mẽ trong tương lai.

Bảng 1. Bảng thống kê số lượng sinh viên tuyển mới đại học theo các hình thức đào tạo giai đoạn 2020-2024

Chỉ tiêu	Năm học	2020 - 2021	2021 - 2022	2022 - 2023	2023-2024
SV tuyển mới đại học		519.601	568.856	550.518	607.966
- Chính Quy		438.768	492.786	478.680	516.423
- Vừa làm vừa học		56.900	50.418	38.213	43.628
- Đào tạo từ xa		23.933	25.652	33.625	47.915

2.2. Xu hướng tuyển sinh nổi bật

2.2.1. Đa dạng hóa phương thức xét tuyển

Các trường đại học mở áp dụng đa dạng các phương thức xét tuyển nhằm mở rộng cơ hội cho thí sinh trên toàn quốc. Năm 2024, Trường Đại học Mở Hà Nội tổ chức tuyển sinh 4.100 chỉ tiêu trình độ đại học chính quy với 21 ngành đào tạo theo 07 phương thức xét tuyển: xét tuyển dựa trên kết quả thi tốt nghiệp THPT, xét tuyển dựa trên kết quả học tập cấp trung học phổ thông (học bạ), xét tuyển thẳng theo Quy chế tuyển sinh hệ đào tạo chính quy trình độ đại học, xét tuyển dựa trên kết quả thi đánh giá năng lực, đánh giá tư duy do Đại học Quốc gia Hà Nội (HSA) và Đại học Bách khoa Hà Nội (TSA) tổ chức, xét tuyển dựa trên kết quả thi tốt nghiệp THPT với điểm thi năng khiếu vẽ (đối với các ngành có môn năng khiếu vẽ), xét tuyển dựa trên kết quả học tập cấp THPT (học bạ) với điểm thi năng khiếu vẽ (đối với các ngành có môn năng khiếu vẽ), phương thức khác (xét tuyển dự bị đại học) [10].

Trường Đại học Mở Thành phố Hồ Chí Minh dự kiến phương án tuyển sinh đại học với 3 nhóm phương thức với 5,300 chỉ tiêu. Nhóm các phương thức xét tuyển theo kế hoạch của Bộ GDĐT chiếm tỷ trọng 40% tổng chỉ tiêu tuyển sinh năm 2024 bao gồm xét tuyển thẳng, ưu tiên xét tuyển theo quy chế tuyển sinh của Bộ GDĐT và xét tuyển theo kết quả thi tốt nghiệp THPT, nhóm các phương thức theo kế hoạch xét tuyển riêng của Trường chiếm tỷ trọng 40% tổng chỉ tiêu tuyển sinh năm 2024, nhóm phương thức xét tuyển điểm thi đánh giá năng lực chiếm tỷ trọng 20% tổng chỉ tiêu tuyển sinh năm 2024 [11]. Cách tiếp cận này giúp giảm phụ thuộc vào một kỳ thi duy nhất và tăng tiếp cận cho nhiều đối tượng.

2.2.2. Tăng chỉ tiêu đào tạo từ xa và trực tuyến

Ở cấp hệ thống, tuyển mới theo hình thức đào tạo từ xa tăng từ 23.933 (2020–2021) [6] lên 25.652 (2021–2022) [7], 33.625 (2022–2023) [8] và 47.915 (2023–2024) [9]. Tỷ trọng đào tạo từ xa trong tổng tuyển mới đại học tăng từ khoảng 4,61% lên 7,88% trong cùng giai đoạn. Quy mô đang học hình thức từ xa cũng tăng từ 70.182 (2021–2022) lên 72.622 (2022–2023) và 110.091 (2023–2024). Điều này phản ánh cầu bền vững với học tập linh hoạt.

Trường Đại học Mở Hà Nội là một trong những cơ sở giáo dục đại học tiên phong về giáo dục mở tại Việt Nam, Trường Đại học Mở Hà Nội đã phát triển mạnh mẽ hệ thống Đào tạo từ xa từ những năm 1990. Ngoài ra, Hình thức đào tạo trực tuyến được Trường Đại học Mở Hà Nội triển khai tuyển sinh và tổ chức đào tạo từ năm 2009. Trong quá trình 15 năm triển khai đào tạo trực tuyến, Trường đã nỗ lực truyền thông và phát triển quy mô đào tạo trực tuyến với số lượng người đăng ký học ngày càng tăng. Theo thống kê của Hệ thống quản lý tuyển sinh Từ xa-Trường Đại học Mở Hà Nội, kết quả tuyển sinh đào tạo từ xa trực tuyến 2020-08/2024 có xu hướng tăng. Theo đó, năm 2020 tổng chỉ tiêu tuyển sinh đại học từ xa trực tuyến là 5.982, tăng lên 7.367 năm 2021, năm 2022 tổng chỉ tiêu tuyển sinh đại học từ xa trực tuyến là 5.120 tăng lên 5.284 năm 2023, tổng chỉ tiêu tuyển sinh tính đến tháng 08/2024 là 4.666 [12].

Bên cạnh hình thức đào tạo chính quy đã được Bộ Giáo dục và Đào tạo cấp phép ở tất cả các bậc học, từ đại học cho đến tiền sử, Trường Đại học Mở TPHCM là cơ sở đào tạo tiên phong trong lĩnh vực đào tạo từ xa hàng đầu tại khu vực phía Nam. Thành lập từ tháng 05/2016, Trung tâm đào tạo trực tuyến của Trường Đại học Mở Thành phố Hồ Chí Minh định hướng xây dựng tiện ích hệ thống học tập online với chương trình đào tạo được thiết kế theo chuẩn chất lượng quốc tế của tổ chức Quality Matters (Hoa Kỳ). Về quy mô đào tạo, Tổng số sinh viên đang theo học ở Trường hiện

nay hơn 27.000 sinh viên, trong đó hơn 20.000 sinh viên hình thức đào tạo từ xa và 7.000 sinh viên các chương trình vừa làm vừa học [13].

2.2.3. Công nghệ và nhu cầu học suốt đời làm đòn bẩy

Ngày 30/07/2021, Thủ tướng chính phủ Phê duyệt Đề án “Xây dựng xã hội học tập giai đoạn 2021 - 2030”. Trong đó, một số các quan điểm chỉ đạo là: “Tiếp tục xây dựng xã hội học tập dựa trên nền tảng phát triển đồng thời, gắn kết và liên thông giữa giáo dục chính quy với giáo dục thường xuyên, liên thông giữa các cấp học, trình độ đào tạo; vận dụng mọi hình thức giáo dục, đào tạo tiên tiến, hiệu quả, phù hợp với mục tiêu giáo dục”, “Ứng dụng công nghệ số và dạy học trực tuyến trong tổ chức các hoạt động giảng dạy và học tập góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động của các cơ sở giáo dục và đào tạo đáp ứng nhu cầu học tập của xã hội”, “Mọi công dân có trách nhiệm và quyền lợi được học tập thường xuyên, học suốt đời, tận dụng mọi cơ hội học tập để trở thành công dân số, công dân học tập toàn cầu”, mục tiêu tổng quát là “Tiếp tục và tạo chuyển biến cơ bản trong xây dựng xã hội học tập bảo đảm đến năm 2030 mọi người dân đều có cơ hội, bình đẳng trong việc tiếp cận hệ thống giáo dục mở, đa dạng, linh hoạt, liên thông, hiện đại với nhiều mô hình, phương thức và trình độ đào tạo, góp phần đẩy mạnh phát triển nguồn nhân lực, nhất là nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và hội nhập quốc tế”, một trong những giải pháp xây dựng xã hội học tập chính là “Tiếp tục đẩy mạnh phát triển đào tạo từ xa, trong đó tập trung phát triển áp dụng các công nghệ tiên tiến; nâng cao chất lượng đào tạo từ xa, chú trọng công tác kiểm định chương trình đào tạo từ xa cấp văn bằng. Tăng cường xây dựng, khai thác, tích hợp, chia sẻ nguồn tài nguyên giáo dục mở, học liệu mở với các cơ sở giáo dục, các tổ chức, cá nhân trong nước và ngoài nước; chủ động tham gia Đề án Hệ tri thức Việt số hóa, Việt hóa các nguồn tài nguyên giáo dục mở quốc tế” [14]. Cũng trong giai đoạn công nghệ phát triển mạnh mẽ hiện nay, học tập suốt đời lại càng có ý nghĩa quan trọng để không bị lạc hậu, bị đào thải.

Đánh dấu sự ra đời của mô hình khoá học đại trà trực tuyến mở và mở ra một loại hình đào tạo mới của đào tạo từ xa, mô hình MOOC được xem là nền tảng trực tuyến đang phát triển mạnh ở thời điểm hiện tại. Mô hình này có thể xem như là bước phát triển của e-learning, một dạng đào tạo trực tuyến đã phát triển mạnh mẽ trong những năm trước đó.

Một định nghĩa của OpenupEd, cho rằng “MOOC là các khoá học được thiết kế cho một số lượng lớn người tham dự, các khoá học này có thể được truy cập ở bất cứ nơi nào và cho bất kỳ ai nếu như họ có thể kết nối với Internet. Là nguồn mở cho tất cả mọi người, không đòi hỏi phải chứng thực trình độ mới có thể tham gia, cung cấp các khoá học trực tuyến hoàn chỉnh và hoàn toàn miễn phí” [15]. Bản thân MOOC là từ viết tắt của Massive Open Online Course.

Bối cảnh khu vực ghi nhận lượng lớn người học mới tham gia nền tảng MOOC và các chương trình trực tuyến, trong đó Việt Nam thuộc nhóm tăng trưởng cao về học trực tuyến sau đại dịch, cho thấy nhu cầu kỹ năng số và học linh hoạt tăng mạnh (UNESCO & SEAMEO, 2024). Tại Trường Đại học Mở Hà Nội, trong 5 năm trở lại đây, Nhà trường đã xây dựng hàng trăm khóa học mở trực tuyến đại trà (MOOCs) cung cấp các bài giảng miễn phí phục vụ cộng đồng thu hút hàng triệu lượt truy cập và gần 20.000 tài khoản đăng ký [16].

Trường Đại học Mở TPHCM giới thiệu Hệ thống VMOOCs (Vietnam Massive Open Online Courses), được biết đến là mô hình giáo dục trực tuyến mở đại chúng, ra đời nhằm cung cấp các khóa học miễn phí góp phần nâng cao dân trí và thúc đẩy việc học tập suốt đời của người dân [17]. Chỉ cần kết nối internet, người học có thể tham gia miễn phí khóa học kỹ năng hoặc chuyên ngành trong thời gian 4-6 tuần ở nhiều lĩnh vực. Hiện nay hệ thống này khởi đầu bằng 40 khóa học khác nhau, người học có thể tự ghi danh tham gia khóa học, thực hiện các thao tác học tập, tự đề nghị cấp giấy chứng nhận nếu hoàn thành ít nhất 70% nội dung học tập được hệ thống tự động ghi nhận. Có thể kể tên một số khóa học đang có hiện nay như: pháp luật thừa kế, kỹ năng nâng cao sức khỏe,...[17].

2.3. Thách thức và cơ hội

Đề án “Xây dựng xã hội học tập giai đoạn 2021 - 2030” với mục tiêu tổng quát là “Tiếp tục và tạo chuyển biến cơ bản trong xây dựng xã hội học tập bảo đảm đến năm 2030 mọi người dân đều có cơ hội, bình đẳng trong việc tiếp cận hệ thống giáo dục mở, đa dạng, linh hoạt, liên thông, hiện đại

với nhiều mô hình, phương thức và trình độ đào tạo, góp phần đẩy mạnh phát triển nguồn nhân lực, nhất là nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và hội nhập quốc tế”[14] tạo điều kiện cho hệ thống giáo dục mở tiếp cận người học học tập nâng cao nghiệp vụ chuyên môn, học tập suốt đời.

Căn cứ Luật số 34/2018/QH14 của Quốc hội: Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Giáo dục đại học, thì hiện nay không phân biệt các hình thức đào tạo (chính quy, vừa làm vừa học, đào tạo từ xa) và trên bằng tốt nghiệp không thể hiện hình thức đào tạo [18]. Điều này nhằm tạo sự bình đẳng về giá trị của tấm bằng và giá trị lao động, cũng như khuyến khích người học lựa chọn hình thức đào tạo phù hợp với điều kiện của bản thân mà không bị giới hạn bởi sự phân biệt về văn bằng. Tạo điều kiện để người học tiếp cận giáo dục đại học, đồng thời còn mở ra những hướng đi phù hợp với điều kiện cá nhân, hoàn cảnh gia đình và xu thế của xã hội hiện đại. Đặc biệt, đối với chương trình đào tạo từ xa hình thức đào tạo trực tuyến là sự linh hoạt, không giới hạn thời gian và không gian.

Trong xu thế toàn cầu hóa, Giao lưu, hợp tác giữa các trường đại học hàng đầu trên thế giới với các trường đại học ở Việt Nam trong xu hướng chung của quá trình toàn cầu hóa thời gian qua đã mang lại những cơ hội to lớn trong việc cập nhật và học hỏi các nội dung, phương pháp đào tạo tiên tiến của các trường khác ở nước ngoài, khả năng hợp tác với các giảng viên nước ngoài có trình độ, năng lực cao. Qua đó, người học có cơ hội được tiếp cận các nguồn tài liệu phong phú, tăng cơ hội nghiên cứu, học tập, tăng kỹ năng và phương pháp nghiên cứu. Từ đó, nâng cao năng lực và trình độ chuyên môn của cán bộ, giảng viên.

Sự phát triển của AI mang lại những giá trị cho đào tạo từ xa. AI có thể tự động hóa các công việc hành chính, hỗ trợ chấm điểm, tối ưu chi phí quản lý, từ đó giúp các cơ sở giáo dục tiết kiệm nguồn lực và vận hành hiệu quả hơn. Bên cạnh đó, AI còn tạo nên trải nghiệm học tập cá nhân hóa và thích ứng: mỗi người học có thể có lộ trình riêng, được hỗ trợ bởi chatbot, gia sư ảo và các công cụ dịch tự động hay đọc văn bản thành tiếng, giúp nâng cao tính bao trùm, đặc biệt cho người khuyết tật hoặc người có nhu cầu học tập đặc thù.

Cơ hội chiến lược đến từ xu hướng tuyển sinh cho đào tạo từ xa/linh hoạt và đa kênh đầu vào, giúp các đại học mở mở rộng tiếp cận người học trưởng thành và học suốt đời; điều kiện đi kèm là bảo đảm chất lượng (chuẩn đầu ra, học liệu số, LMS, đánh giá liên tục, thực hành ảo, hợp tác doanh nghiệp,...).

Bên cạnh những cơ hội phát triển, những thách thức đối với giáo dục mở trong giai đoạn hiện nay cũng cần phải xem xét. Đó là những thách thức liên quan đến đảm bảo chất lượng đào tạo, khủng hoảng niềm tin từ AI trong phát triển giáo dục.

Về thách thức chất lượng, nghiên cứu trong nước ghi nhận hạn chế về tương tác trực tiếp, thực hành và kỹ năng mềm khi học trực tuyến nếu thiếu thiết kế sư phạm số phù hợp (Lê & Nguyễn, 2022; Nguyễn, 2023). Ngoài ra, do đào tạo trực tuyến là hình thức đào tạo dành cho số đông, với chi phí thấp, nên thách thức đặt ra với giáo dục trực tuyến là đảm bảo chất lượng. Vấn đề bảo đảm chất lượng giáo dục trực tuyến nói chung và bảo đảm chất lượng trong giáo dục đại học luôn là vấn đề quan tâm của người học và của toàn xã hội. Đảm bảo chất lượng bao gồm: Đảm bảo chất lượng về chương trình và nội dung đào tạo, Đảm bảo chất lượng hoạt động dạy và học, Đảm bảo chất lượng trong hoạt động kiểm tra đánh giá, Đảm bảo chất lượng về hạ tầng kỹ thuật và nguồn học liệu.

Trí tuệ nhân tạo (Artificial Intelligence - AI) đã trở thành một trong những động lực quan trọng nhất của quá trình chuyển đổi số toàn cầu. Đối với giáo dục mở, AI không chỉ mang đến những công cụ mới giúp cá nhân hóa lộ trình học tập, nâng cao chất lượng giảng dạy, mà còn mở rộng cơ hội tiếp cận tri thức cho người học ở nhiều hoàn cảnh khác nhau. Tuy nhiên, bên cạnh những cơ hội to lớn, AI cũng đặt ra không ít thách thức về bảo mật dữ liệu, tính công bằng trong tiếp cận và đặc biệt là việc duy trì các giá trị nhân văn trong môi trường học tập số hóa, những vấn đề như nguy cơ thiên vị từ dữ liệu huấn luyện, thiếu minh bạch trong quyết định của hệ thống, nguy cơ rò rỉ dữ liệu cá nhân và thậm chí là suy giảm liêm chính học thuật khi công cụ AI hỗ trợ gian lận trong thi cử. Thách thức còn đến từ chi phí triển khai, sự thiếu hụt đào tạo kỹ năng số cho giảng viên và khoảng cách số giữa các vùng miền. Trong bối cảnh Việt Nam đang đẩy mạnh chuyển đổi số, cần sớm có

khung pháp lý rõ ràng và chính sách hỗ trợ cụ thể để vừa phát huy lợi ích, vừa hạn chế rủi ro của AI trong đào tạo từ xa.

3. KẾT LUẬN

Giai đoạn 2020–2024 chứng kiến tăng trưởng rõ rệt của tuyển sinh bậc đại học và bùng nổ đào tạo từ xa. Trường hợp Trường Đại học Mở Hà Nội (4.100 chỉ tiêu, 07 phương thức xét tuyển) và Trường Đại học Mở Thành phố Hồ Chí Minh (5.300 chỉ tiêu, phân bổ 40% các phương thức xét tuyển theo kế hoạch của Bộ GDĐT –40% các phương thức theo kế hoạch xét tuyển riêng của Trường –20% phương thức xét tuyển điểm thi đánh giá năng lực) cho thấy sự chuyên nghiệp hóa trong thiết kế đầu vào và mở rộng cơ hội tiếp cận cho đa dạng người học. Bên cạnh hình thức đào tạo chính quy đã được Bộ Giáo dục và Đào tạo cấp phép ở tất cả các bậc học, từ đại học cho đến tiến sĩ, quy mô đào tạo hình thức đào tạo từ xa và các chương trình vừa làm vừa học có xu hướng tăng trong giai đoạn 2020-2024. Cùng với đà tăng, yêu cầu nâng cao chất lượng sư phạm số và hỗ trợ người học trở thành trụ cột để hệ sinh thái giáo dục mở phát triển bền vững.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Thủ Tướng Chính phủ. (2021). *Quyết định số 2239/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ: Phê duyệt Chiến lược phát triển giáo dục nghề nghiệp giai đoạn 2021 - 2030, tầm nhìn đến năm 2045*. Hà Nội.
2. Thủ Tướng Chính phủ. (2021). *Quyết định số 1705/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ: Phê duyệt Chiến lược phát triển giáo dục đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045*. Hà Nội.
3. Phạm Tất Dong. (2021). Hệ thống giáo dục mở theo hướng tiếp cận cách mạng công nghiệp 4.0. *Tạp chí Quản lý Nhà nước*.
4. Trường Đại học Mở Hà Nội. (2017). *Quá trình hình thành và phát triển của Trường Đại học Mở Hà Nội*. Hà Nội.
<https://hou.edu.vn/gioi-thieu/qua-trinh-hinh-thanh-va-phat-trien-cua-truong-dai-hoc-mo-ha-noi/>
5. Trường Đại học Mở TP. Hồ Chí Minh. (2017). *Quá trình thành lập Trường*.
<https://hou.edu.vn/gioi-thieu/qua-trinh-hinh-thanh-va-phat-trien-cua-truong-dai-hoc-mo-ha-noi/>
6. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2021). Số liệu thống kê giáo dục đại học năm học 2020 – 2021.
<https://moet.gov.vn/thong-ke/Pages/thong-ko-giao-duc-dai-hoc.aspx%3FItemID=8829>
7. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2022). Số liệu thống kê giáo dục đại học năm học 2021 – 2022.
<https://moet.gov.vn/thong-ke/Pages/thong-ko-giao-duc-dai-hoc.aspx%3FItemID=8831>
8. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2025). Số liệu thống kê giáo dục đại học năm học 2022 – 2023.
<https://moet.gov.vn/thong-ke/Pages/thong-ko-giao-duc-dai-hoc.aspx%3FItemID=10554>
9. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2025). Số liệu thống kê giáo dục đại học năm học 2023 – 2024.
<https://moet.gov.vn/thong-ke/Pages/thong-ko-giao-duc-dai-hoc.aspx%3FItemID=10555>
10. Trường Đại học Mở Hà Nội. (2024). Thông báo tuyển sinh Đại học chính quy năm 2024.
<https://hou.edu.vn/tin-tuyen-sinh/thong-bao-tuyen-sinh-dai-hoc-chinh-quy-nam-2024/>
11. Trường Đại học Mở Thành phố Hồ Chí Minh. (2024). Thông tin tuyển sinh Đại học chính quy năm 2024.
<https://tuyensinh.ou.edu.vn/thong-tin-tuyen-sinh-dai-hoc-chinh-quy-nam-2024>
12. Anh, N.Q, Hùng, V.H. , Sơn, N.H. (2025). Giải pháp thúc đẩy quyết định lựa chọn học đại học từ xa trực tuyến tại Trường Đại học mở Hà Nội. *Tạp chí Khoa học Trường Đại học Mở Hà Nội*, tr.39-45.
13. Trường Đại học Mở Tp Hồ Chí Minh. Đào tạo từ xa tại Trường Đại học Mở Tp Hồ Chí Minh.
<https://www.oude.edu.vn/introduce/%C4%91%C3%A0o-t%E1%BA%A1o-t%E1%BB%AB-xa-t%E1%BA%A1i-tr%C6%B0%E1%BB%9Dng-%C4%91%E1%BA%A1i-h%E1%BB%8Dc-m%E1%BB%9F-th%C3%A0nh-ph%E1%BB%91-h%E1%BB%93-ch%C3%AD-minh-2/view/>
14. Thủ Tướng Chính phủ. (2021). *Quyết định số 1373/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án "Xây dựng xã hội học tập giai đoạn 2021 - 2030"*. Hà Nội.

15. Công, N. T. (2017). Khoá học trực tuyến mở - xu hướng phát triển giáo dục đại học. *Tạp chí Thư viện Việt Nam*, số 4, tr.31-38.
16. Hồng Hạnh. (2025). *Xóa rào cản, tạo sự bình đẳng về cơ hội học tập cho mọi người bằng AI, Big Data*. Báo Đại biểu Nhân dân.
17. Trường Đại học Mở Thành phố Hồ Chí Minh. Hệ thống học tập trực tuyến miễn phí ở giáo dục đại học dành cho cộng đồng.
https://ou.edu.vn/tin_tuc/he-thong-hoc-tap-truc-tuyen-mien-phi-o-giao-duc-dai-hoc-danh-cho-cong-dong/
18. Quốc hội. (2019). *Luật số 34/2018/QH14 của Quốc hội: Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Giáo dục đại học*. Hà Nội.
19. Lê, T. P., & Nguyễn, V. T. (2022). Thực trạng và giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo trực tuyến tại các trường đại học Việt Nam. *Tạp chí Khoa học và Công nghệ Việt Nam*, 64(8), tr.56–62.

BACKGROUND AND ENROLLMENT TRENDS OF OPEN UNIVERSITIES IN VIETNAM, PERIOD 2020 – 2024

Abstract: *The article analyzes the development context and outstanding enrollment trends of open universities in Vietnam (typically: Hanoi Open University - HOU; Ho Chi Minh City Open University - OUHCM) in the period of 2020-2024. Data shows: (i) total new university enrollment recovers after the pandemic and increases sharply in the 2023-2024 school year; (ii) distance learning enrollment increases rapidly in both scale and proportion; (iii) diversified admission methods (high school exam, transcript, capacity assessment/thinking assessment, separate consideration); (iv) the need for flexible, lifelong learning and digital infrastructure promote the open education model.*

Keywords: *Open university; distance learning; online learning; enrollment.*